

LBRIS

We know
books

Andrei Țigănaș

**NEBUNUL
CARE L-A
ATACAT
PE REGE**

STORY CRAFT
P U B L I S H I N G

PROLOG

Eram deja pe pontonul ce făcea legătura dintre casa Cleopatrei și Marea Tireniană, învolburată de la ploaie. În spatele meu, o duzină de oameni mă urmărea, exact ca în ziua de glorie a revoluțiunii mele de la Ploiești. Simțeam că reveneam la viață și că eram din nou Candiano ce-a fost, și chiar mai mult decât atât. În jurul meu, valurile izbeau bolovanii care înconjurau cărarea de lemn, iar picurii ploii mărunte îmi cădeau în cap de parcă ar fi fost pietre. Îmi dădui jos pe rând pantofii, vestonul și cravata, iar între timp îmi aminteam cu plăcere de ultima și singura baie ce-o făcui vreodată în apă adâncă. Eram pe-atunci un prunc de doisprezece ani și intrasem timid într-un butoi cu apă ce-mi ajungea până la bărbie. Alte întâlniri cu apele nu avui niciodată, căci nu știam să înot, dar socoteam că greu nu putea fi. A dus Candiano lupte

în viață mult mai grele decât aceasta și hotărât eram să biruiesc.

Oamenii din spatele meu țipară în clipa în care sării în apă, cu cămașa și pantalonii pe mine. Căzui direct în marea rece, dar nici n-ajunsei bine, căci un val mă lovi direct în față, iar apa mă inundă în nas, gură, și-mi intră pe gât. Dădeam din mâini cu forța unui animal de pradă și priveam cerul negru care se năpustea asupra mea, cu picurii ploii mărunte. Loveam apa cu palmele-mi, încercând să-mi fac loc la suprafață, dar simțeam că mă cufund tot mai adânc. Nu mai auzeam nimic în jurul meu, căci urechile îmi erau și ele acoperite de apa rece și sărată. Preț de o clipită, văzui din coada ochiului o barcă ce părea să vie spre mine, dar la scurtă vreme după aceea un alt val mă lovi în față, iar eu începui să mă scufund.

Țineam ochii deschiși, iar sub apa tulbure de la furtună nu izbuteam să văz nimic. Tot ce-mi mai aminteam era că în tulbureala apei sărate ce-mi inunda ochii deschiși, mi se părea că zăresc o lumină. N-aveam habar de unde venea acea rază și nici dacă era adevărată sau doar mi-o închipuiam. Totuși, în lumina aceea, simțeam că-L văz pe Dumnezeu.

Abia mai izbuteam să Țiu pleoapele deschise, dar mă căzneau să-L privesc, căci era prea frumos. Priveam lumina și o gădilătură își făcu loc în tot corpul meu, de la umeri până la picioare. Era ca o căldură ce mă învelea, în vreme ce mrejiile adâncului mă trăgeau spre el.

Lumina se făcu tot mai puternică, dar putere s-o văd nu mai aveam. Închisei deja ochii și începui să nu mai simț nimic.

UNU

20 Noiembrie 1869.

Cum aş putea să uit ziua asta?

Era sâmbătă la amiază, iar soarele şedea bine pitit pe după norii care se strâmbau la mine de sus, din cer. Veneam dinspre centru de la *Democrația*, unde avusei şedință de redacție, și acum mă îndreptai spre sud ca să ajung la mine acasă. Eram deja pe Rudului, iar afară-n stradă frigul de toamnă târzie parcă îmi intra în plăsele. Vântul mătura praful de pe jos, cu tot cu frunzele căzute din mestecenii de la marginea drumului. Paltonul bej care-mi acoperea genunchii se ridica și el odată cu rafala. În curțile oamenilor mirosea a țuică făcută proaspăt la cazan, din tescovina rămasă de la strugurii culeși acum o lună.

Pe Rudului, nici țipenie de om nu stătea în fața casei. Doar o babă ce şedea la geam îmi dădu binețe, văzând

pesemne că eu eram Candiano. Dar cine nu mă știa pe mine în orașul și-n țara asta?

Ridicai pălăria de civil, dădui bună ziua cucoanei, că așa am primit educație acasă, dar nici nu isprăvii bine salutul, că un vânt rece trecu pe lângă mine și-mi sculă-n față tot praful de pe drum.

Dusei ușor vârful limbii spre mustața-mi, și-un gust de nisip de la praf mi se băgase până-n cerul gurii. Că așa era Ploieștiul meu la trei ani după ce plecase Vodă Cuza: plin de gropi și fără o bucată de piatră pusă ca lumea pe străzi. La uscăciune și soare era plin de praf pe drumuri, iar la ploi și ninsori nu mai puteai să calci pe nicăieri de la tina ce se făcea. Acum, însă, nu ploua. Uscăciunea de la soarele de ieri încă rămăsese, iar vântul ăsta rădea totul, aruncând nisip și frunze până în ochii mei, pe care abia-i țineam să nu lăcrămeze. Eu știam că bărbații adevărați n-aveau voie a plânge nici măcar când batea vântul, mai ales dacă erau militari.

Eram, deci, pe Rudului și mă grăbeam să ajung la mine acasă pe Domnișori. Deja mă gândeam pe drum că va trebui să fac un foc în sobă, dar lemne îmi rămăseseră puține.

Oricum, pentru mine nu importa c-am să întâlnesc frig în casă, căci altă treabă aveam eu în cap.

Mă grăbeam s-ajung odată în odaia mea și să mă apuc de scris ca orice om care nu cunoștea duhul trândăviei.

Eu, de altfel, nici nu țineam minte să fi avut vreodată zăbavă, odihnă sau destrăbălare. Nu țineam minte să fi șezut vreodată pe degeaba la capătul săptămânii, așa cum

toți bărbații din Ploiești o făceau la mesele din cârciumi și pe treptele din fața casei. Eu am fost mereu alt soi de om și de asta ajunseseam ceea ce eram. Mi-a plăcut munca de când mă știu, am avut ambiție, iar în acea sâmbătă în care mă grăbeam s-ajung acasă, n-aveam de gând să mă dezmint. Când alții tăiau frunză la câine, eu știam să arăt la lume cine era Candiano Popescu. Aveam să scriu cum ajungeam acasă un manifest împotriva lui Vodă Carol, un răspuns ferm la regimul lui, o ripostă care să rămâie pe veci în istoria poporului nostru.

Și uite așa, cum umblam eu hotărât pe Rudului, auzii din depărtare niște voci bărbățești care veneau parcă de pe strada mea. Să mai fi avut vreo cinci minute de mers până să fac dreapta la mine pe Domnișori, dar vocile le auzeam deja. Se auzeau cam slab, ce-i drept, dar eu dădui imediat cu seama că glasurile acelea erau ale lui Gogu Paraschivescu, Pamfilie Ciorbă și Nelu Casian. După atâția ani de militarie, alții în plus ca jurnalist și-o carieră de om al legii, eu puteam să simțesc orice fel de amănunt pe care alții nici nu-l zăreau. Perspicacitatea a fost mereu trăsătura mea de bază.

Mergeam cadențat ca la infanterie, făcui o dreaptă de pe Rudului și intrai, cu voia Domnului, pe strada Domnișori, unde-i văzui pe cei trei vecini ai mei stând la marginea drumului. Știam precis că iar aveau de gând să facă mizeria aia de joc cu sticlele. Deja vedeam c-or să mă cheme și pe mine, dar eu, normal, n-aveam de gând să primesc nici de data asta.

“Să ne trăiască domnu’ Candiano!” strigă Nelu Casian, iar eu degrabă îi văzui gura fără dinți.

Cealalți vecini dădură și ei binețe cu respectul care mi se cuvenea.

“Să trăiți!” răspunsei fără poftă prea mare, dar ținui seama de etichetă.

Îi știam pe toți vecinii ăștia măcar că locuiam de puțină vreme pe Domnișori. Erau toți niște neisprăviți, fără carte și meserie, oameni care trăiau din aproape în aproape: mai măturau în curți pe la alții, mai vindeau câte ceva la târg. Doar pe Gogu Paraschivescu îl mai digeram cât de cât. Era un tâmplar priceput, dar băutura îl smintise și pe el.

“Joacă și domnu’ Candiano o sticlă cu noi?” mă-ntrebă Nelu Casian, frecându-și mâinile.

“Mulțumescu-vă, dar am de scris,” răspunsei degrabă.

Pamfil Ciorbă sări de îndată să-i ție isonul lui Casian:

“Hai, domnu’ Candiano, să facem și noi echipele. Altminteri nu putem începe și-i păcat. Dacă intri să joci și dumneata asta, o să placă la populație. Lumea o să vie să joace, ori să privească și tragem o partidă, cum nu s-a văzut în tot cartierul. Numa’ bună-i vremea să jucăm.”

Jocul de-a sticla era o mare porcărie. Știam de el de multă vreme, dar nu mă băgasem în el niciodată. Regula era simplă: bărbații se adunau în număr cu soț și-apoi se împărțeau în două echipe, de o parte și de alta a drumului. Fiecare echipă căpăta un număr egal de sticle de rachiu, aduse proaspăt de la Ciișor, birtul de alătura. Fiecare sticlă golită-n gâtlejuri se puneă pe marginea drumului, una lângă alta, ca într-un șir care trebuia să vie pe de-a lungul cărării. Cine facea șirul mai lung însemna c-a băut mai mult, mai

repede și-a câștigat partida. Cei trei nenorociți voiau și ei să joace, dar nu ieșeau la număr că erau doar trei. Cu mine ar fi fost patru: doi – doi, așa de început. Totuși, eu pusei rămășag că ne-am fi strâns la urmă cel puțin zece jucători și încă o duzină de chibiți. Ar fi văzut lumea că juca și Candiano, iar vorba s-ar fi împrăștiat una-două. Bărbații de pe Domnișori și Rudului degrabă s-ar fi adunat ca să puie osul la treabă. Dar eu vreme de prostii n-aveam, așa că dădui din mână a nepăsare.

“Azi lucrez mult că am de scris. Nu pot să rămâi,” le răspunsei celor trei amărâți și mersei mai departe spre curtea mea, în care abia așteptam să intru ca să scap de provocațiunile astea.

“Domnu’ Candiano,” mă admonestă Casian. “Bun fi și scrisul acela. Că bune-s toate-n lume: și munca-i bună, și știința de carte, așa multă, cum ai dumneata. Dar viața, domnu’ Candiano, viața nu e în ziarele la care scrii mata cu sânge. Viața adevărată-i aci pe stradă, cu noi, cu oamenii ăștia simpli pentru care zici că lupți.”

Îmi căzu greu vorba asta. Pe cât era de prost, bețivan și netrebnic, Nelu Casian avea oleacă de dreptate. Ani de zile îmi trăisem viața în cazarmă, apoi în redacții, apoi la partid cu liberalii mei, în sala de judecată, ca avocat. Stătusem în Italia, la Neapole, ca să fac o școală bună. Făcusem politică până mi se acrise, am scris, am citit și-am făcut legi în țara asta pentru oameni. Tot Ploieștiu’ mă știa, căci oamenii de aci îmi citeau articolele și la mine veneau când aveau trebuință să le dau necazurile la ziar. Ca avocat, așijderea.

Pentru câți oameni nu mă bătusem eu în tribunal și câți nu veniseră la mine în ultimii ani ca să-mi ceară ajutorul? Dar uite că hăpt de oamenii pentru care stăruisem atâta-n munca mea parcă nu-mi rămăsese timp destul. Închisei ochii scurt, dar mă ținui breaz în hotărârea mea:

“Azi nu pot să joc. Am de lucru. Altă oară om vedea,” le răspunsei.

Le dădui la revedere celor trei nespălați din mijlocul uliței. Totuși, n-ajunsei bine la gardul casei mele, că vocea de bas a lui Gogu Paraschivescu, tâmplarul, care tăcuse precum o momâie cât Nelu și Pamfil încercaseră să mă înduplece, îmi curmă iar liniștea. Gogu tună deodată precum un baros care lovește o bucată de piatră:

“Fii bărbat, Candiano și joacă! Doară nu vrei să umble vorba-n tot Ploieștiul că ești o muiere!”

Uite așa văzui negru în fața mea. Orice insultă puteam primi pe lumea asta, dar lui Candiano nu-i zicea nimeni că-i muiere. *Precum nici pe bunicul nu-l înveți să facă prunci, nici lui Candiano nu-i dai lecții de bărbăție la câte a făcut și trăit în astă viață.* De îndată deschisei paltonul, îl dădui jos de pe mine, măcar că era frig, și-l agățai de gardul meu. Aruncași și pălăria direct la mine-n curte și mă-ntorsei aproape de cei trei neisprăviți cu un singur gând pe lume: să-i zdrobesc.

Mă apropiai de Nelu, îi pusei mâna pe umăr și mă uitai la el în ochi, tăindu-l cu privirea precum un cuțit.

“Pe Gogu mi-l dați mie,” îi zisei.

“Asta nu se poate,” ripostă Nelu. “Gogu poate să-nghițească toată pivnița de la Ciișor, iar Ciorbă, săracu’

de el, abia a ieșit din spital. N-o să poată să beie mult, oricât va încerca, iar voi îl lăsați cu mine-n echipă? Ce întrecere să fie asta? Mai bine să ne măsurăm pe forțe egale. Ia-l, mata, pe Ciorbă și dă-mi-l mie pe Gogu, că nici eu nu pot să beau prea mult.”

Fir-ar mă-ta al dracului de câine, îmi zisei în gând. Vrei să măsluiești întrecerea ca să piardă Candiano și să-l faci de rușine în fața unui târg întreg?

Mă uitai la sticlele de rachiu care deja stăteau așezate de o parte și de alta a drumului: trei erau pe o parte, legate cu frânghia de-un țaruș, iar trei stăteau pe cealaltă parte într-o mică groapă, cât să se ferească de vânt. Privii inamicul direct în față ca să-l intimidez, așa cum bine-am învățat la școala militară.

“Auzi, bă, Nelule! Un bărbat adevărat își arată puterea în orice fel de condițiuni. Ține-i tu, dacă vrei, și pe Gogu și pe Pamfil Ciorbă, c-o să ai trebuință de amândoi. Voi trei la un loc nu țineți la băutura cum ține Candiano de unul singur.”

“N-o să poți bea atâta,” mârâi Nelu speriat.

Văzui degrabă că nu-i plăcuse umilința ce i-am dat-o. Imediat i-a roșit toată fața, dar mi-a încuviințat din cap că primea condițiunile mele: eu singur și ei toți laolaltă. N-a mai zis nimic și și-a luat cu el cei doi mormoloci. S-au așezat toți trei pe partea dreaptă a drumului, lângă telegraf ca să fie mai aproape de Ciișor în caz că rămân fără marfă. Eu m-am dus în stânga unde cele trei sticle stăteau în groapă și mă priveau, parcă, direct în ochi. Îmi aprinsei o țigară

ca să-mi fac poftă înainte, dar nici n-apucau să trag două fumuri că idioteii de pe partea cealaltă furară startul.

“Hai, Pamfile, bea primul cât poți și tu, că pe Gogu-l ținem pe mai încolo,” strigă Nelu.

Jucau strategic, carevasăzică. Aruncau țigara din mână, o strivii sub talpă și deschisei prima sticlă. Poșirca puțea așa de tare că mă ținui de nas, dar tot nu mă lăsai până nu golii jumătate din sticlă. Eram așa de ocupat cu libațiunea că abia băgai de seamă câtă lume se strânsese în jur. Ieșiră din case Tanța, vecina guralivă, moșul Dimitrie, iar în spatele meu, când întorsei privirea, văzui lume adunată. Să tot fi fost vreo douăzeci de oameni.

“Nelu, Gogu și Pamfil is la a doua sticlă, iar Candiano nici n-o isprăvi pe prima. N-are spor!” strigă un nenorocit din spate. I-aș fi spart sticla de cap, dar îmi trebuia s-o așez la margine de drum.

Deschisei a doua sticlă și o dădui jumătate pe gât, cum numai eu știam. Intra otrava în mine, iar mațele-mi chiorăiau ca buhaiul când ieșeau copiii cu Plugușorul. Nu mă lăsai și dădui gata sticla a doua.

“Hai, Candiano, hai!” zbieră și Tanța. “Ăștia mai are un pic și e la a treia sticlă! Acușica isprăvesc tot rachiul!”

Mă loveam cu pumnu-n piept și gazele-mi urcau în cerul gurii, dar mă țineam să nu scuip nimic pe gură afară. Cine făcea asta pierdea și scos din joc era. Deschisei sticla a treia pe care abia c-o mai țineam în mână. Nici nu mai lipii buzele de gura sticlei. Lăsai capul pe spate și turnai cu boltă otrava direct la mine-n gură.

“Opriți-l pe Candiano, că moare!” zbieră lumea în spate, dar eu nu băgai de seamă. Aveam de gând să câștig și cu prețul vieții.

Totuși, țiu minte că Domnul mi s-a arătat în față, măcar că nu-l vedeam prea bine. Moșu’ Dimitrie, ce trăia gard în gard cu mine, se apropie și-mi luă sticla din mână.

“Ți-o isprăvesc eu și te-ajut să biruiești.”

Sugativă mare și el, bietul bătrân înghiți ce mai rămăsese din a treia sticlă, iar noi doi așezarăm primii cele trei sticle goale. Nenorociții ăilalți nici n-apucară să deschidă a treia sticlă, că Pamfil Ciorbă, bolnav de stomac, se puse în genunchi și dădu la rațe.

Victorie totală, cum numai Candiano putea!

Toată lumea scanda numele meu și striga:

“Victorie, Candiano!”

“Bravo!”

“Candiano, bărbat adevărat!”

Mă pusei în genunchi și-nchisei ochii. Strada Domnișori se-nvârtea cu tot cu gropile dintr-însele și oamenii care aplaudau. Căzui pe burtă ca să miros praful mai bine. Se făcu întunec.